A DUNAHARASZTI VÁROSI KÖNYVTÁR 2023. ÉVI MUNKATERVE

INTÉZMÉNYVEZETŐ:
LAURÁNNÉ SZILÁDI GIZELLA
2023.

A Dunaharaszti Városi Könyvtár 2023. évi munkaterve a *2017. évi LXVII. a muzeális intézményekről, a nyilvános közkönyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvény* előírásainak és a könyvtárhasználók igényeinek figyelembevételével, illetve a korábban már jól bevált feladatok, programok, szakmai tapasztalatok, hazai és nemzetközi jógyakorlatok alapján készült el.

1. Rövid összefoglaló

A Dunaharaszti Városi Könyvtár helyi önkormányzati fenntartású, általános gyűjtőkörű, közművelődési könyvtár. A település egyik legfontosabb közösségi tere, ahol a könyvtárhasználók az olvasás mellett sokféle egyéb tevékenységet végezhetnek, és találkozhatnak is egymással. Ideálissá attól válik, ha jól használható, mindenki számára hozzáférhető, könnyen megközelíthető, kényelmes, élhető köztér; multifunkcionális, a könyvtár hagyományos funkciói mellett számtalan egyéb programot is kínál: valódi találkozások, valódi beszélgetések, kapcsolódások színhelye.

Olvasóink igényeinek megismeréséhez információra van szükségünk, de személyes kérdéseinkkel, kérdőíveinkkel, csak azokat fogjuk elérni, akik egyébként is használói a könyvtárnak. Ahhoz, hogy a jelenleg még távollévőket is bevonzhassuk, meg kell találnunk a lehetőséget, hogy őket is elérjük: megtudhassuk, miért kerülik el a könyvtárat, illetve hogyan lehetne ezen változtatni.

2. Stratégiai célok

Alapvető küldetésünk az információhoz való szabad hozzáférés biztosítása, amihez minden felhasználónak joga van. Továbbra is elsődleges feladatunk lesz az olvasószám növelése, hiszen a korábbi évek vírushelyzete érződött a látogatók és a kölcsönzések számán. Hiába látszik a növekvő tendencia, most egy új kihívás, az energetikai válság nehezíti a helyzetünket.

Első beiratkozók:
2018. év 465 fő
2019. év 460 fő
2020. év 222 fő
2021. év 234 fő
2022. év 387 fő

Könyvtárunk elsődleges célja a város lakóinak, ill. a környező településekről érkező diákoknak és felnőtt olvasóknak a kiszolgálása. Fontos, hogy az ő igényeiket tartsuk szem előtt. Egy városi könyvtár olvasói szinte a település egészét lefedik, kiemelt célcsoportjai mégis a gyermekek és a kisdiákok, a fiatal felnőttek, a kisgyermekes családok és a nyugdíjasok. Ennek megfelelően kell kialakítanunk állományfejlesztési stratégiánkat. A kikölcsönzött dokumentumok között első helyen áll a gyermek- és ifjúsági irodalom és a szórakoztató irodalom, amiből a beszerzésekre fordítható keretnek és a szakszerű állomány-gyarapításnak köszönhetően könyvtárunk egyaránt jól ellátott. A tervszerű állományapasztás elengedhetetlen, mert hiába növekszik a város fejlődésével a potenciális olvasók száma, a meglévő épület adottságain változtatni nem tudunk.

Iskolai könyvtárosi tapasztalatom, hogy a tanulók a 3-5. évfolyamon a legaktívabbak, utána a diákok nagy része elveszíti az érdeklődését a könyvtár iránt. Ebben az életkorban számtalan egyéb elfoglaltság: a kortársakkal való kapcsolattartás, a megnövekedett tananyagmennyiség, a digitális dömping és a kötelező olvasmányok is nehezíti a könyvtárosok dolgát. Az igazán sikeres olvasóvá nevelő regények szinte évtizedes gyorsasággal cserélődnek, ezzel szemben a kötelező olvasmányok sok esetben generációk óta nem változtak semmit. Szerencsére a városi könyvtár naprakész kortárs ifjúsági irodalomból.

3. Szervezet

2022. októberében intézményvezető-váltás történt, de egyéb szervezeti átalakítást nem tervezünk. Jelenleg nincs betöltetlen álláshelyünk.

Könyvtárunk kis létszámú munkatársi gárdával működik. Ilyen esetben az az ideális, és attól válik működőképessé az intézmény, ha minden kolléga majdnem minden feladatot képes ellátni. Így tudjuk egymást segíteni, szükség esetén kisegíteni. A könyvtári szolgáltatások összetettek, ezt kell ellátnia egy hét fős személyi állománynak. Az olvasók számára leglátványosabb olvasószolgálati munka melletti háttérmunkák pontos meghatározása, a teamen belül a feladatok képességek és vállalások mentén történő szétosztása elsődleges feladat. Ebben a gyorsan változó világban elvárás a rugalmasság, a fejlődés, a megújulás. Folyamatos képzésekkel fejlesztjük magunkat.

2023-ban tervezett továbbképzéseink:

- 1 fő részére a 39/2020. (X. 30.) kormányrendelet 4. § (1) bekezdése és a 475/2020. (X. 30.) Korm.rendelet 13. § (1) bekezdése alapján előírt államháztartási és vezetési ismereteket nyújtó *Könyvtári vezetői ismeretek* akkreditált továbbképzés a Könyvtári Intézet szervezésében
- 1 fő részére *Segédkönyvtáros* akkreditált továbbképzés a Könyvtári Intézetben
- 1 fő részére *Úton a felhasználók felé – könyvtári marketing és rendezvényszervezés* akkreditált továbbképzés a Könyvtári Intézetben
- 1 fő részére *Művészeti grafikus képzés* a Soter-Line Oktatási Központ szervezésében.

4. INFRASTRUKTÚRA, FIZIKAI TEREK ÁLLAPOTÁNAK VÁLTOZÁSA – TÁRGYI FELTÉTELEK

A Dunaharaszti Városi Könyvtár könnyen megközelíthető, a város forgalmas részén helyezkedik el; olyan közösségi tér, ami az olvasás mellett egyéb programok lebonyolítására is alkalmas. Az intézmény önkormányzati tulajdon. A modern könyvtárépítészet szellemében készült, világos, nyitott és egyterű, ezáltal azonban párhuzamosan folyó tevékenységek tartására nem alkalmas, és nem akadálymentes: az emeleti kézikönyvtári rész és a gyermekrészleg mozgássérültek számára nem, vagy csak nehezen megközelíthető. A kihasználatlan TÉKA felszámolásával némi plusz térhez juthatunk, a tavalyi évben vásárolt könyvespolcok a CD, DVD részleg helyére kerülnek. Jól át kell azonban gondolnunk, hogy ezt mire használjuk majd. A kollégák kreativitása több ötletet is kilátásba helyez, de állandó probléma, hogy az épület alapterülete tovább nem bővíthető; ez kizárólag a tetőtér hasznosításával lenne megoldható, de egy ilyen horderejű beruházás a jelenlegi helyzetben nem kivitelezhető.

Energetikai beruházásokra azért volt lehetőség: a könyvtár épületében a fenntartó a régi égőket energiatakarékos LED-világításra cserélte, aminek azonnali fogyasztáscsökkenés volt az eredménye. Reményeink szerint – a rezsi növekedése és az infláció ellenére – ez a tendencia folytatódhat, és a szükséges nyílászárócserékkel tovább csökkenthető az épület energiafogyasztása, és komfortosabbá válhat az olvasók számára a könyvtárban tartózkodás. Az egészségügyi előírásoknak jelenleg folyamatos kézfertőtlenítéssel, napközbeni hatékony szellőztetéssel és a bútorok rendszeres fertőtlenítésével teszünk eleget.

2023. október 12-én ünnepeljük a jelenlegi könyvtárépület 25. születésnapját. Ez minden évben kettős ünnep, hiszen az október az Országos Könyvtári Napok hónapja is. Idén szeretnénk méltóképpen megünnepelni a jubileumi évfordulót.

5. GYŰJTEMÉNYI INFORMÁCIÓK

Intézményünk mindenki számára ingyenesen elérhető, általános gyűjtőkörű, nyilvános közkönyvtár. De nem csupán könyvek tára, világhálózatban működik. A pandémia alatt vált nyilvánvalóvá, hogy egyre nagyobb szükség van a távolról elérhető szolgáltatásokra is. A 21. századi könyvtárnak akkor is működnie kell, amikor fizikailag bezár. Az adatbázisok elérhetősége, a távtájékoztatás, az online tartalmak megosztása mind-mind szükségessé teszik a megfelelő technikai hátteret adó műszaki infrastruktúra fejlesztését. Az állomány gyarapítását a gyűjtőköri szabályzat, valamint az olvasói igények alapján, a beszerzési keretek figyelembevételével, tervszerűen végezzük. Mivel a TÉKA állománya jó ideje szinte érintetlen, a DVD polcok helyére a tavaly megvásárolt könyvespolcok kerülnek; inkább szórakoztató, gyermek és ifjúsági irodalommal, „segítő könyvekkel" bővítjük a könyves kínálatot. A folyóirat előfizetéseket a mindenkori kereslet határozza meg. Az idei évben harminchárom magyar, egy német és négy angol nyelvű lapra fizettünk elő. A legfrissebb számok a folyóiratolvasóban helyben olvashatók, a korábbi számok egyhetes lejárati határidővel kölcsönözhetők.

Folytatjuk a KisDuna TV retrospektív feltárását. Dokumentumtípustól függetlenül gyűjtjük a városra és környezetére vonatkozó helytörténeti, helyismereti anyagokat, és eredeti vagy digitalizált formában őrizzük meg azokat. A digitalizált képeslapok, a fotógyűjtemény, az aprónyomtatványok, plakátok, kéziratok a Szikla IKR-en keresztül érhetők el. A helytörténeti vonatkozású kiadványok zárolt részlegben találhatók, csak helyben és kizárólag a könyvtárosok segítségével használhatók. A teljesség igényével gyűjtjük a városra vonatkozó szakdolgozatokat, cikk-kivágatokat és a német nemzetiségre vonatkozó irodalmat is.

Felnőtt, gyermek, német nyelvű, kézikönyvtári részlegeink és a helytörténeti állomány egyaránt két részre oszlik: ismeretközlő és szépirodalomra.

Az interneten keresztül elérhető online adatbázisok térhódításának következtében a bibliográfiák, általános és szaklexikonok, enciklopédiák egyre kevesebb érdeklődésre tartanak számot.

6. SZOLGÁLTATÁSOK

A Dunaharaszti Városi Könyvtár lehetőséget biztosít az élethosszig tartó tanulásra, megkerülhetetlen hely az információt keresők számára. A meglévő, mára már hagyományossá vált programok az intézmény sajátos arculatát adják:

Havi rendszerességgel szervezünk MANÓVÁR(Ó) foglalkozást, ahol a legkisebbek érdeklődését szeretnénk felkelteni a könyvek iránt. Bábozás, mondókázás és sok szép mesekönyv segíti az érzelmi ráhangolódást, és fejleszti a szociális kompetenciákat. A TÁRSASJÁTÉK KLUB és az éves ünnepkörökhöz kapcsolódó KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSOK egyre több látogatót vonzanak a könyvtárba. A MINI GALÉRIÁban hónapról hónapra más, elsősorban haraszti vonatkozású művészek, alkotók munkáit ismerhetik meg az érdeklődők. A TÉGY EGY KÖNYVET - VÉGY EGY KÖNYVET! szekrény 10 éve áll az olvasók szolgálatában, ahol rendszeresen cserélnek gazdát a könyvek. Az ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI NAPOK egyre bővülő programkínálattal, megbocsátás napjával, szerencsekerékkel színesítik a könyvtári életet, egyúttal az új könyvtárépület születésnapjával is egybe esnek. ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓinkon helyi kötődésű szerzők mellett országos ismeretségű írók is szerepelnek. Az országos Petőfi 200 emlékévet Ferenczi György és az 1-ső Pesti Rackák megzenésített Petőfi verseivel szeretnénk emlékezetessé tenni. Visszatérő vendége a könyvtárnak az Aranyszamár Bábszínház társulata. Egyhetes NYÁRI OLVASÓTÁBORunk közkedvelt a kiskamaszok körében.

Igény van rá, de még csak körvonalazódik egy olvasókör, irodalomterapeutaként pedig szívesen szerveznék önismereti csoportokat is. Formálódik speciális igényű gyermekek számára az úgynevezett *Csendes órák* projekt. Egy önkéntes segítségével teremtenénk – a könyvtár nyitvatartási idején kívül – kellemes, könyves közeget autista gyermekek számára. Nagy örömmel fogadtam el a Dunaharaszti Területi Gondozási Központ meghívását, havonta járok felolvasni az idősek napköziotthonába. A szellemi és lelki egészség biztosítása érdekében a szövegolvasás mellett önismereti játékokat is játszunk, és csoportos beszélgetéseket folytatunk; az otthon tagjai szívesen osztják meg emlékeiket, saját életútjuk tapasztalatait.

Kapcsolatban állunk a település oktatási, nevelési intézményeivel: könyvtárhasználati órák, pályaorientációs napok színtere a könyvtár. De városi szavalóversenyek, rendezvények kedvéért szívesen kilépünk a könyvtár falai közül is.

A megújuló honlap, az aktív Facebook-oldal állandó, távolról is elérhető kapcsolatot jelent az olvasók felé. A jövőben szeretném a moly.hu közösségi oldalt is az olvasás népszerűsítésének szolgálatába állítani. Reklámozzuk a könyvtárunkban elérhető digitális adatbázisokat. A könyvtár NAVA Pont szolgáltató hely, január óta pedig az Arcanum Adatbázis

is a hozzánk ellátogatók rendelkezésére áll. A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011-es törvény előírja a középiskolások számára a KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT teljesítését. Intézményünk több iskolával is szerződésben áll, jelenleg is teljesítenek nálunk közösségi szolgálatot diákok. Működött már, és ha van rá igény folytatnánk a házhoz szállítást idős, krónikus betegségben szenvedő, ágyhoz kötött olvasóink számára, akik segítség híján nem jutnak el a könyvtárba.

Heti öt napon át vagyunk nyitva, hétfőn, kedden, szerdán, pénteken 10-től 18 óráig, szombaton 9-től 13 óráig, hetente összesen 36 órában. Csütörtökre szervezzük rendezvényeinket, könyves foglalkozásainkat, társasjáték klubunkat, ezen a napon nincs kölcsönzés. Július elején a nyilvános könyvtár egy hétre nyári olvasótábornak ad helyet, utána pedig hat héten keresztül heti háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken várja az olvasóit. Augusztus 21. után újra visszaáll a megszokott rend.

KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉSSEL továbbra is olvasóink rendelkezésére állunk. IRODATECHNIKAI SZOLGÁLTATÁSainkban új díjtételek bevezetése vált szükségessé.

Rendezvényeink, szolgáltatásaink a mindennapi könyvtári tevékenységek szerves részét képezik.

7. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS

Hogy szolgáltatásainkat fejleszteni tudjuk, jelenlegi és potenciális felhasználóink igényeit egyaránt szem előtt kell tartanunk. Folyamatosan figyelnünk kell, hogy látogatóink hogyan és mire használják a tereket, milyen programokra, új beszerzésekre van igényük.

Ahhoz, hogy ezeknek az információknak a birtokába juthassunk, 2023-ban a következő méréseket tervezzük:

- olvasói elégedettségmérést
- olvasói igényfelmérést elsősorban dezideráta és rendezvényterv témában
- munkatársi önértékelést a saját teljesítményünkről: motiváció és kommunikáció témakörben.

Emellett munkaértekezleteiken határozzuk meg a soron következő időszak feladatait, felelőseit és a hozzájuk kapcsolódó határidőket. Megújul a könyvtár honlapja, felülvizsgáljuk intézményünkben a kihelyezett információs anyagokat. Szükség esetén új kiadványokat is készítünk, melyeket nyomtatott és online formában is elérhetővé teszünk használóink számára.

8. TUDOMÁNYOS KUTATÁS ÉS KIADVÁNYOK

Tudományos kutatásaink jelenleg nem relevánsak. Településünk meghatározó részét képezik a német, roma és bolgár nemzetiségiek. A Dunaharaszti Városi Könyvtárban elsősorban és a teljesség igényével a német kisebbség településtörténeti anyagának gyűjtése folyik. Érdemes lenne felmérni a másik két nemzetiség tagjainak az igényét is, és összegyűjteni, feltárni kulturális örökségüket. Kíváncsian várom a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Helytörténeti konferenciáját, ami motiválóan hathat majd a mi munkánkra is. Emellett kérésre irodalomkutatást végzünk.

9. PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

A fenntartón túl meghatározó a helyi oktatási, nevelési intézményekkel és kulturális, civil szervezetekkel való intenzív kapcsolattartás, és gyümölcsöző lehet az együttműködés helyi vállalkozókkal is. Hasznosnak tartanánk a szakmai kapcsolatépítést a megye többi könyvtárával. Csatlakozunk az országos és megyei rendezvénysorozatokhoz, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének szakmai programjain veszünk részt. Az MKE Pest Megyei Szervezetének (PEMEKSZ) is tagja vagyunk. Kiemelt partnerünk a Szikla Integrált Könyvtári Rendszert biztosító NetLib Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Az alakuló *Csendes Órák* projektet egy önkéntes segítségével szeretném megvalósítani. A közösségi szolgálatra jelentkező diákok munkájának kapcsán több környékbeli középiskolával is szerződésben állunk. Nyári egyhetes olvasótáborunkban évről évre egy pszichológus és egy diák segíti a munkánkat. Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszeren keresztül könyvtárközi kölcsönzéssel segítjük olvasóinkat olyan könyvekhez juttatni, melyek a mi könyvtárunk gyűjteményéből hiányoznak. Rendezvényeinkkel erősítjük a településen élők közötti kapcsolatot, előadásokat, író-olvasó találkozókat szervezünk. Fontos, hogy a könyvtár része legyen a város életének! A közösségi élményt, az együvé tartozást előmozdítja a település szűkebb és tágabb közösségeivel való partnerség.

10. PR / MARKETING, / KOMMUNIKÁCIÓ

Megújuló honlapunkon, hírleveleinkben, saját és városunk Facebook-oldalán rendszeresen hírt adunk aktuális programjainkról, új beszerzéseinkről – a legújabbakat mindig külön kiemelve találják meg az olvasók. Fontosnak tartjuk a személyes kapcsolódást: saját könyvélményeinkkel is népszerűsítjük az olvasást. Könyvajánlóinkat tematikusan is füzetekbe rendezzük. Új polcunkon (*Jeles napok, ünnepnapok*) külföldi és magyar szerzők díjaira, születési, halálozási évfordulójára emlékezünk egy-egy kötettel.

A könyvtár utcai frontjának üvegfelületén nyomtatott plakátok hívják fel a figyelmet programjainkra, ugyanakkor a városban zajló egyéb kulturális eseményekről, a település egészét érintő egészségügyi szűrésekről is itt értesülhetnek az érdeklődők. A könyvtár előterében az üvegfal ingyenes hirdetési felületet biztosít mindenkinek, aki szolgáltatását, vállalkozását szeretné reklámozni.

Ahhoz, hogy a könyvtár jelen legyen a város életében, hallatnia kell magáról. A közösségi médián, a hírleveleken, programajánló plakátokon túl kilépünk saját épületünkből, képviseltetjük magunkat városi rendezvényeken, civilek által szervezett programokon, iskolai eseményeken. Kiemelt figyelmet fordítanunk kommunikációnk fejlesztésre.

11. EGYÜTTMŰKÖDÉS A VÁRMEGYEI HATÓKÖRŰ VÁROSI KÖNYVTÁRRAL

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár részére 2023-ban is eljuttatjuk intézményünk éves beszámolóját, jelen munkatervet és a statisztikai adatszolgáltatást. Részt veszünk a megyei könyvtár által tartandó online munkaértekezleteken, szakmai műhelynapokon. Fontosnak tartjuk, hogy a „megye” segítse működésünket. Ötleteket, jógyakorlatokat várunk és kapunk saját rendezvényeinkre és az októberi Országos Könyvtári Napokra vonatkozóan. Ugyanígy fontosak számunkra a PEMEKSZ szakmai iránymutatásai, szervezett továbbképzései, rendezvényei is.

12. AZ ENERGIAVÁLSÁG OKOZTA VÁLTOZÁSOKRÓL

A 2022-es évben szerencsére nem történt kényszerleállás, noha a pandémia után a könyvtár mindennapjaira egy új kihívás, az energiaárak emelkedése nyomta rá a bélyegét. Az önkormányzati intézmények energiafelhasználásának optimalizálásáról szóló *1/2022. Polgármesteri Utasításban* rögzített feladatok értelmében a könyvtárban is maximalizálni

kellett a hőfokot. Optimalizáljuk a villamosenergia-felhasználást, és a nyomtatással kapcsolatos költségcsökkentést is szem előtt tartjuk. Bízunk benne, hogy olvasóink is elfogadják a szükséges intézkedéseket. Sok közintézménnyel ellentétben Dunaharasztiban nem volt szükség bezárásokra, és reméljük, hogy ez így is marad. Jelenleg minden korábbi, hagyományosnak mondható szolgáltatásunk elérhető látogatóink számára, emellett újabb, online szolgáltatással is bővült januártól a repertoár. Aktív Facebook-oldalunk és a megújuló honlap lehetőséget kínál az olvasókkal való állandó kapcsolattartásra, ablakot nyitunk vele a világra, hiszen bizonyos funkciók - mint például az online katalógus - otthonról is elérhetők, az egészségügyi és gazdasági helyzet alakulásától függetlenül.